ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)
zo 16. marca 2006 *

Vo veci C-94/05,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Bundesverwaltungsgericht (Nemecko) z 9. decembra 2004 a doručený Súdnemu dvoru 22. februára 2005, ktorý súvisí s konaním:

Emsland-Stärke GmbH

proti

Landwirtschaftskammer Hannover,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia J. Makarczyk, R. Schintgen, P. Kūris a J. Klučka (spravodajca),

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: A. Tizzano,
tajomník: K. Sztranc, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. decembra 2005,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Emsland-Stärke GmbH, v zastúpení: L. Harings, Rechtsanwalt,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: J. C. Schieferer a F. Erlbacher, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka platnosti a výkladu článku 13 ods. 4 nariadenia Komisie (ES) č. 97/95 zo 17. januára 1995, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (EHS) č. 1766/92 o minimálnej cene a kompenzačnej platbe vyplácanej pestovateľom zemiakov a nariadenia Rady (ES) č. 1868/94, ktorým sa zavádza systém kvót vzťahujúcich sa na výrobu

zemiakového škrobu (Ú. v. ES L 16, s. 3; Mim. vyd. 03/017, s. 131), zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 1125/96 z 24. júna 1996 (Ú. v. ES L 150, s. 1; Mim. vyd. 03/019, s. 190, ďalej len „nariadenie č. 97/95").

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu vedeného Emsland-Stärke GmbH, ktorý sa v roku 1997 spojil s Kyritzer Stärke GmbH (ďalej spolu len „Emsland-Stärke"), proti Landwirtschaftskammer Hannover (poľnohospodárska komora v Hanoveri), predtým Bezirksregierung Weser-Ems (miestny správny orgán vo Weser-Ems, ďalej len „Bezirksregierung"), ktorého predmetom sú finančné sankcie znižujúce sumu prémie poskytnutej podniku vyrábajúcemu škrob v prípade, keď tento podnik neodoberal zemiaky od pestovateľa, ale od subjektu, ktorý zemiaky priamo alebo nepriamo obstarával od pestovateľov.

Právny rámec

Nariadenie č. 97/95

3 Podľa štvrtého odôvodnenia nariadenia č. 97/95:

„... je potrebné určiť, na ktoré záležitosti sa bude vzťahovať zmluva [predmet zmlúv — *neoficiálny preklad*] o pestovaní medzi podnikom vyrábajúcim zemiakový škrob a pestovateľom tak, aby sa zabránilo uzatváraniu zmlúv nad rámec subkvót podniku; ... takýmto podnikom by malo byť zakázané prijímať dodávky zemiakov, na ktoré sa nevzťahuje zmluva o pestovaní, nakoľko toto by ohrozilo efektívnosť systému kvót a požiadavku, aby minimálna cena podľa článku 8 ods. 1 nariadenia (EHS) č. 1766/92 mala byť [bola — *neoficiálny preklad*] zaplatená za všetky zemiaky určené na výrobu škrobu...".

4 Ôsme odôvodnenie nariadenia č. 97/95 znie takto:

„... sa musia zaviesť kontrolné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby iba škrob vyrábaný v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia viedol... k platbe prémie".

5 Deviate odôvodnenie tohto nariadenia stanovuje:

„... s cieľom chrániť pestovateľov zemiakov určených na výrobu škrobu, je podstatné, aby sa za všetky zemiaky zaplatila minimálna cena stanovená v článku 8 ods. 1 nariadenia (EHS) 1766/92;... z tohto dôvodu je nevyhnutné stanoviť sankcie pre prípady, keď minimálna cena nebola zaplatená alebo keď podniky prijali zemiaky, na ktoré sa nevzťahovala zmluva o pestovaní".

6 Podľa desiateho odôvodnenia nariadenia č. 97/95:

„... sú potrebné predpisy, ktoré zabezpečia, aby sa zemiakový škrob vyrobený nad rámec subkvóty podniku vyviezol bez vývoznej náhrady, ako to vyžaduje článok 6 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1868/94; ... v prípade akéhokoľvek porušenia sa musia uplatňovať sankcie".

7 Článok 1 nariadenia č. 97/95 stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia platia nasledujúce definície:

...

b) subkvóta: časť kvóty pridelená zo strany členského štátu podniku vyrábajúcemu škrob;

...

d) pestovateľ: každá fyzická alebo právnická osoba alebo skupina takýchto osôb, ktorá dodáva podnikom vyrábajúcim škrob zemiaky, ktoré dopestovala ona samotná alebo jej členovia vo svojom mene alebo vo svojom zastúpení [v jej mene a na jej účet — *neoficiálny preklad*] na základe zmluvy o pestovaní, ktorú uzatvorila ona samotná alebo vo svojom vlastnom mene [uzavretej touto osobou alebo v jej mene — *neoficiálny preklad*];

e) zmluva o pestovaní: každá zmluva uzatvorená medzi pestovateľom alebo skupinou pestovateľov a podnikom vyrábajúcim škrob;

...“.

8 Článok 4 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Pestovateľská zmluva sa uzatvorí na každý hospodársky rok. ...

2. Každý podnik vyrábajúci škrob postúpi [odovzdá — *neoficiálny preklad*] príslušnému úradu do 31. mája predchádzajúceho príslušnému hospodárskemu roku súhrn zmlúv, zároveň na každú zmluvu... meno pestovateľa a kontrahovanú tonáž vyjadrenú ako škrobový ekvivalent.

3. Súhrn množstiev vyjadrený v škrobovom ekvivalente uvedených v pestovateľských zmluvách neprekročí subkvótu stanovenú pre daný podnik.

...

5. Žiadny podnik nemôže prebrať dodávku zemiakov, na ktoré sa nevzťahuje pestovateľská zmluva."

9 Podľa článku 7 ods. 1 toho istého nariadenia:

„Prémia sa poskytne podnikom vyrábajúcim škrob, pokiaľ ide o škrob vyrobený... až do množstva škrobu, na ktoré majú pridelenú subkvótu.

..."

10 Článok 11 ods. 1 nariadenia č. 97/95 upravuje:

„Predmetom požiadaviek uvedených v ďalšom texte sú nasledujúce platby:

...

b) v prípade príplatku uvedeného [prémie uvedenej — *neoficiálny preklad*] v článku 5 nariadenia (ES) č. 1868/94, za podmienok, že:

— spracovateľský podnik poskytne dôkaz, že vyrábal tento škrob počas príslušného hospodárskeho roku,

— podnik preukáže, že zaplatil cenu, ktorá nie je nižšia ako cena uvedená v článku 8 ods. 1 nariadenia (EHS) č. 1766/92 vo fáze dodávky do závodu, za celé množstvo zemiakov vypestovaných v spoločenstve a použitých na výrobu škrobu,

— podnik poskytne dôkaz, že príslušný škrob bol vyrobený zo zemiakov, na ktoré sa vzťahujú pestovateľské dohody [zmluvy o pestovaní — *neoficiálny preklad*] uvedené v článku 4."

11 Článok 13 ods. 1 prvý pododsek nariadenia č. 97/95 znie takto:

„Členské štáty predložia [zavedú — *neoficiálny preklad*] program kontrol, zameraný na overovanie operácií priamo na mieste zakladajúcich nárok na prémiu... a súladu so subkvótou stanovenú [neprekročenia subkvóty pridelenej — *neoficiálny preklad*] pre každý podnik vyrábajúci škrob. ..."

12 Odseky 3 a 4 toho istého článku stanovujú:

„3. Ak by príslušný orgán preukázal, že daný podnik nedodržal záväzky špecifikované v druhej zarážke článku 11 ods. 1 písm. b), tak takýto podnik — ak nejde o prípad vyššej moci — stratí nárok na prémie, úplne alebo čiastočne, nasledovne:

— pokiaľ záväzky neboli dodržané vzhľadom na množstvo škrobu predstavujúce menej ako 20 % celkového množstva škrobu vyrobeného daným podnikom, tak poskytnutá prémia sa zníži o päťnásobok príslušného [zisteného — *neoficiálny preklad*] percenta,

— ak príslušné percento činí 20 alebo viac, tak nie je poskytnutá žiadna prémia.

4. Ak sa preukáže porušenie zákazu uvedeného v článku 4 ods. 5, tak prémia vyplatená za subkvótu sa zníži takto:

— ak kontrola ukáže množstvo škrobového ekvivalentu prijatého podnikom menšie ako 10 % jeho subkvóty, tak celkové prémie vyplatené podniku za príslušný hospodársky rok sa znížia o 10 — násobok zaznamenaného [zisteného — *neoficiálny preklad*] percenta.

— ak množstvo nepokryté zmluvami [na ktoré sa nevzťahujú zmluvy o pestovaní — *neoficiálny preklad*] je väčšie ako množstvo špecifikované v prvej zarážke, tak za príslušný hospodársky rok sa neposkytne žiadna prémia. Ďalej, podniku sa nevyplatí žiadna prémia na nasledujúci hospodársky rok."

Nariadenie č. 2988/95

13 Podľa piateho odôvodnenia nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 340):

„... protiprávne konanie [nezrovnalosti — *neoficiálny preklad*] a správne opatrenia a sankcie, ktoré sa naň vzťahujú, sú ustanovené v odvetvových predpisoch v súlade s týmto nariadením".

14 Článok 1 ods. 2 tohto nariadenia stanovuje:

„Nezrovnalosť je akékoľvek porušenie ustanovenia práva spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vyberaných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdajovou položkou."

15 Článok 2 toho istého nariadenia znie takto:

„1. Správne kontroly, opatrenia a sankcie sa zavedú v takej miere, aby zabezpečili náležité uplatňovanie práva spoločenstva. Opatrenia majú byť účinné, primerané a majú odrádzať tak, aby poskytovali primeranú ochranu finančných záujmov spoločenstiev.

...

3. Právo spoločenstva stanoví druh a rozsah správnych opatrení a sankcií potrebných na správne uplatnenie daných pravidiel zohľadňujúc druh a závažnosť protiprávneho konania [nezrovnalosti — *neoficiálny preklad*], poskytnutej alebo získanej výhody a stupeň zodpovednosti.

..."

16 Článok 5 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 upravuje:

„Úmyselná nezrovnalosť alebo nezrovnalosť spôsobené nedbanlivosťou môžu mať za následok tieto správne sankcie:

...

c) celkové alebo čiastočné odňatie výhody poskytnutej na základe právnych predpisov spoločenstva, aj keď mal subjekt neprávom úžitok len z časti takej výhody;

d) vylúčenie z výhody alebo jej odňatie na obdobie nasledujúce po období výskytu nezrovnalosti;

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

17 Emsland-Stärke je výrobcom zemiakového škrobu na nemeckom území. Na každý z hospodárskych rokov 1995/1996, 1996/1997 a 1997/1998 boli tejto spoločnosti pridelené subkvóty na spracovanie zemiakov na škrob vo výške 371 846 000 kg. Zo spisu vyplýva, že tieto subkvóty neboli prekročené.

18 Na základe zmlúv o pestovaní a dodávke si Emsland-Stärke obstaral zemiaky od Moormann GmbH (ďalej len „Moormann“). Po odovzdaní týchto zmlúv príslušným orgánom získal od Landwirtschaftsverwaltung des Landes Brandenburg (poľnohospodársky úrad krajiny Brandenbursko, ďalej len „Landwirtschaftsverwaltung“) na hospodársky rok 1995/1996, neskôr od Bezirksregierung na hospodárske roky 1996/1997 a 1997/1998, prémie na výrobu škrobu v celkovej sume 61 500 DEM.

19 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že Landwirtschaftsverwaltung bol v okamihu poskytnutia prémií na hospodársky rok 1995/1996 plne informovaný o skutočnosti, že Moormann nepestuje zemiaky, ale jeho činnosť sa obmedzuje iba na obchodovanie. Naopak, Bezirksregierung až v novembri 1997, teda po poskytnutí prémií na hospodárske roky 1996/1997 a 1997/1998, na základe podnetu a kontroly zistil, že Moormann nie je pestovateľom zemiakov, ale subjektom, ktorý zemiaky obstaráva od rozličných pestovateľov a iných subjektov.

20 Podľa rozhodnutia vnútroštátneho súdu rozhodnutiami z 15. apríla, 2. júna a 14. júla 1998, ako aj z 15. marca 1999, Bezirksregierung uložil Emsland-Stärke sankciu vo výške 614 487,47 DEM (314 182,45 eur) z dôvodu, že prémie mohli byť podľa práva Spoločenstva vyplatené iba na zemiaky, ktoré podnik vyrábajúci škrob nadobudol na základe zmlúv o pestovaní a dodávke uzavretých s pestovateľmi.

21 Emsland-Stärke napadol zákonnosť týchto rozhodnutí.

22 Rozsudkom zo 17. mája 2000 Verwaltungsgericht Osnabrück zrušil uvedené rozhodnutia v rozsahu, v akom ukladali vrátenie kompenzačných platieb, a v zostávajúcej časti žalobu v rozsahu, v akom spochybňovala zákonnosť sankcií uložených Emsland-Stärke, zamietol.

23 Obaja účastníci konania vo veci samej podali odvolanie na Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht. Tento súd v rozsudku z 12. decembra 2002 konštatoval neexistenciu riadnej zmluvy o pestovaní medzi týmito účastníkmi konania a v dôsledku toho zamietol odvolanie, ktoré podal Emsland-Stärke.

24 Emsland-Stärke teda podal na Bundesverwaltungsgericht opravný prostriedok „Revision" proti tomuto rozsudku.

25 Keďže sa Bundesverwaltungsgericht domnieval, že výsledok sporu závisí od platnosti a výkladu článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. a) Uplatňujú sa ustanovenia článku 13 ods. 4 v spojení s článkom 4 ods. 5 nariadenia... č. 97/95... v prípade, keď zmluva posúdená ako zmluva o pestovaní, ktorá bola uznaná príslušným orgánom podľa článku 4 ods. 2 a 3 [tohto] nariadenia, nebola uzavretá s pestovateľom zemiakov, ale s obchodníkom, ktorý zemiaky obstaráva priamo alebo nepriamo od pestovateľov?

b) Vyžaduje článok 13 ods. 4 nariadenia... č. 97/95..., aby podnik vyrábajúci škrob prevzatím dodávky zemiakov prekročil svoju subkvótu?

2. a) Spĺňa sankcia stanovená v článku 13 ods. 4 nariadenia... č. 97/95..., so zreteľom na vzťah tohto ustanovenia k článku 13 ods. 3 toho istého nariadenia, požiadavku určitosti v práve Spoločenstva?

b) Je sankcia stanovená v článku 13 ods. 4 nariadenia... č. 97/95... s prihliadnutím na jej výšku — aj v prípadoch ako tento — nevyhnutná na ochranu finančných záujmov Spoločenstva v zmysle, v akom to chápe článok

2 ods. 1 nariadenia... č. 2988/95? Môže táto sankcia primeraným spôsobom chrániť finančné záujmy Spoločenstva v prípadoch, ako je tento?

3. Má sa nezrovnalosť sankcionovaná v článku 13 ods. 4 nariadenia... č. 97/95... považovať za nezrovnalosť, ktorá bola spôsobená nedbanlivosťou v zmysle článku 5 ods. 1 nariadenia... č. 2988/95 aj v prípade, keď správny orgán poskytol prémiu napriek tomu, že úplne poznal rozhodujúce skutočnosti?"

O prvej otázke

O prvej časti prvej otázky

26 Prvou časťou svojej prvej otázky sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa sankcia stanovená v článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 uloží v prípade, keď zmluva označená ako „zmluva o pestovaní" a uznaná za takú príslušným vnútroštátnym orgánom podľa článku 4 ods. 2 tohto nariadenia, nebola uzavretá s pestovateľom zemiakov, ale so subjektom, ktorý zemiaky obstaráva priamo alebo nepriamo od pestovateľov.

27 V tomto ohľade je potrebné zdôrazniť, že podľa článku 1 písm. d) a e) nariadenia č. 97/95 je zmluvou o pestovaní zmluva uzavretá medzi podnikom vyrábajúcim škrob na jednej strane a na druhej strane pestovateľom, teda každou fyzickou alebo právnickou osobou alebo skupinou takýchto osôb, ktorá dodáva podniku vyrábajúcemu škrob zemiaky, ktoré dopestovala ona samotná alebo jej členovia v jej mene a na jej účet.

28 V dôsledku toho, hoci zmluva uzavretá medzi podnikom vyrábajúcim škrob a subjektom obstarávajúcim zemiaky priamo alebo nepriamo od pestovateľov bola nazvaná „zmluva o pestovaní", nemožno ju považovať za takú v zmysle uvedeného ustanovenia.

29 Z článku 4 ods. 5 a článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95, ktorých cieľom je zabezpečiť ochranu pestovateľov, teda vyplýva, že podnik vyrábajúci škrob, ktorý prevezme dodávku zemiakov, na ktoré sa nevzťahuje zmluva o pestovaní, môže byť sankcionovaný na základe článku 13 ods. 4.

30 Je potrebné dodať, že okolnosť, že správny orgán nesprávne posúdil predmetnú zmluvu ako zmluvu o pestovaní, nemôže na rozdiel od toho, čo tvrdí Emsland-Stärke vo svojich pripomienkach, spochybniť toto posúdenie.

31 Na zásadu ochrany legitímnej dôvery sa totiž nemožno odvolávať proti určitému ustanoveniu práva Spoločenstva a konanie vnútroštátneho orgánu povereného uplatňovaním práva Spoločenstva, ktoré je v rozpore s týmto právom, nemôže vyvolať v hospodárskom subjekte legitímnu dôveru v získanie výhody zo zaobchádzania odporujúcemu právu Spoločenstva (rozsudky z 26. apríla 1988, Krücken, 316/86, Zb. s. 2213, bod 24, a z 1. apríla 1993, Lageder a i., C-31/91 až C-44/91, Zb. s. I-1761, bod 35).

32 V dôsledku toho podnik vyrábajúci škrob nemôže založiť legitímnu dôveru na skutočnosti, že vnútroštátny orgán nezohľadnil právo Spoločenstva pri posúdení zmluvy ako zmluvy o pestovaní, hoci nespĺňala podmienky stanovené právnou úpravou Spoločenstva.

O druhej časti prvej otázky

33 Druhou časťou svojej prvej otázky sa vnútroštátny súd pýta, či je uloženie sankcie stanovenej v článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 závislé od prekročenia pridelenej subkvóty podnikom vyrábajúcim škrob.

34 V tomto ohľade je potrebné v prvom rade uviesť, že zo znenia tohto ustanovenia nevyplýva, že by uloženie tejto sankcie v zásade záviselo od prekročenia subkvóty.

35 Ďalej, ak je účelom zákazu vyjadreného v článku 4 ods. 5 tohto nariadenia, ako to vyplýva zo štvrtého odôvodnenia toho istého nariadenia, chrániť kvóty tým, že sa uľahčí kontrola množstva zemiakov nakupovaných podnikmi vyrábajúcimi škrob vykonávaná príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, táto okolnosť nemôže prekážať uloženiu sankcie stanovenej v článku 13 ods. 4 tohto nariadenia v prípade neprekročenia subkvóty.

36 Podľa toho istého odôvodnenia je totiž účelom uvedeného zákazu rovnako zabezpečiť dodržanie podmienky minimálnej ceny za všetky zemiaky určené na výrobu škrobu.

37 Samotná skutočnosť, že podnik vyrábajúci škrob odoberá zemiaky od subjektu, ktorý ich obstaráva priamo alebo nepriamo od pestovateľov, je spôsobilá ohroziť tento účel, a teda cieľ chrániť pestovateľov.

38 Aj keď podnik vyrábajúci škrob preukáže, že zaplatil takémuto subjektu minimálnu cenu uvedenú v článku 11 ods. 1 písm. b) druhej zarážke nariadenia č. 97/95, nič nezabezpečuje, že táto cena bola v celosti vyplatená pestovateľom. Požiadavka zmluvy o pestovaní uzavretej priamo s pestovateľmi sa zdá byť, ak to zdôraznila Komisia, jediným prostriedkom, ktorý umožňuje vyhnúť sa tomu, aby časť ceny skutočne zaplatenej podnikom vyrábajúcim škrob bola zadržaná sprostredkovateľmi.

39 Napokon deviate odôvodnenie nariadenia č. 97/95 stanovuje, že s cieľom chrániť pestovateľov zemiakov a zabezpečiť pre nich platbu minimálnej ceny je nevyhnutné stanoviť sankcie nielen pre prípad, keď je preukázané, že nebola zaplatená minimálna cena, ale aj pre prípad, ak sa zistí, že podnik vyrábajúci škrob prevzal zemiaky, na ktoré sa nevzťahovala zmluva o pestovaní.

40 Z toho vyplýva, že uloženie sankcie stanovenej v článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 nemôže byť závislé od prekročenia subkvóty podnikom vyrábajúcim škrob.

41 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že je namieste odpovedať na prvú otázku tak, že sankcia stanovená v článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 sa uloží podniku vyrábajúcemu škrob, ktorý bez toho, aby bolo nevyhnutné, aby prekročil jemu pridelenú subkvótu, odoberá zemiaky od subjektu, ktorý ich obstaráva priamo alebo nepriamo od pestovateľov, aj keď zmluva o kúpe a dodávke uzavretá medzi podnikom a predmetným subjektom bola zmluvnými stranami nazvaná „zmluva o pestovaní" a za takú bola uznaná príslušným vnútroštátnym orgánom podľa článku 4 ods. 2 nariadenia, ale nemôže zodpovedať tejto kvalifikácii v zmysle článku 1 písm. d) a e) toho istého nariadenia.

O druhej otázke

O prvej časti druhej otázky

42 Prvou časťou svojej druhej otázky vnútroštátny súd v podstate žiada Súdny dvor, aby so zreteľom na zásadu právnej istoty rozhodol o platnosti článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 v spojení s odsekom 3 toho istého článku.

43 V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry predstavuje zásada právnej istoty základnú zásadu práva Spoločenstva, ktorá vyžaduje najmä, aby bola právna úprava zrozumiteľná a určitá, aby mohli osoby podliehajúce súdnej právomoci jednoznačne poznať svoje práva a povinnosti a podľa toho konať (pozri najmä rozsudky z 13. februára 1996, van Es Douane Agenten, C-143/93, Zb. s. I-431, bod 27, a zo 14. apríla 2005, Belgicko/Komisia, C-110/03, Zb. s. I-2801, bod 30). Táto požiadavka právnej istoty je osobitne prísna v prípade, ak môže mať právna úprava finančné následky (rozsudok z 15. decembra 1987, Holandsko/Komisia, 326/85, Zb. s. 5091, bod 24).

44 Okrem toho sankciu, hoci nie je trestnoprávnej povahy, možno uložiť iba vtedy, ak sa opiera o zrozumiteľný a jednoznačný právny základ (pozri najmä rozsudky z 25. septembra 1984, Könecke, 117/83, Zb. s. 3291, bod 11, a z 11. júla 2002, Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, Zb. s. I-6453, bod 52).

45 Tým, že článok 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 v spojení s článkom 1 a článkom 4 ods. 5 tohto nariadenia upravuje uloženie sankcie vo všetkých prípadoch, keď podnik vyrábajúci škrob prevzal zemiaky, na ktoré sa nevzťahuje zmluva o pestovaní, predstavuje tento článok zrozumiteľné a určité ustanovenie.

46 Pokiaľ ide o znenie odsekov 3 a 4 článku 13 nariadenia č. 97/95, je potrebné zdôrazniť, ako to správne poznamenáva Komisia, že sankcie zavedené týmito ustanoveniami zodpovedajú dvom rozličným hypotézam, a to po prvé nedodržaniu povinností uvedených v článku 11 ods. 1 písm. b) druhej zarážke nariadenia a po druhé nedodržaniu článku 4 ods. 5 toho istého nariadenia.

47 Z toho vyplýva, že z preskúmania prvej časti druhej otázky nevyplynula žiadna skutočnosť, ktorá by so zreteľom na zásadu právnej istoty mohla ovplyvniť platnosť článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95.

O druhej časti druhej otázky

48 Druhou časťou svojej druhej otázky sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdneho dvora na platnosť článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 so zreteľom na zásadu proporcionality uvedenú v článku 2 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 v rozsahu, v akom článok 13 ods. 4 umožňuje uložiť sankciu podnikom vyrábajúcim škrob, ktoré napriek tomu, že prevzali zemiaky, na ktoré sa nevzťahuje zmluva o pestovaní, neprekročili svoje subkvóty.

49 V tomto ohľade je nepochybné, že porušenie zákazu uloženého podnikom vyrábajúcim škrob odoberať zemiaky od subjektov, ktoré ich obstarávajú priamo alebo nepriamo od pestovateľov, je nezrovnalosťou v zmysle článku 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/95. Úplné alebo čiastočné odňatie prémie za prebiehajúci alebo nasledujúci hospodársky rok je správnou sankciou rovnako v zmysle článku 2 ods. 1 a 3 a článku 5 ods. 1 písm. c) a d) tohto nariadenia.

50 Je namieste pripomenúť, že v oblasti kontrol a sankcionovania nezrovnalostí, ku ktorým došlo podľa práva Spoločenstva, zákonodarca Spoločenstva prijatím nariadenia č. 2988/95 stanovil súhrn všeobecných zásad a vo všeobecnosti vyžadoval, aby všetky odvetvové nariadenia rešpektovali tieto zásady (rozsudok z 1. júla 2004, Gerken, C-295/02, Zb. s. I-6369, bod 56).

51 Podľa článku 2 ods. 1 tohto nariadenia sa správne sankcie zavádzajú v takej miere, v akej sú nevyhnutné na zabezpečenie správneho uplatňovania práva Spoločenstva. Majú byť účinné, primerané a odradzujúce, aby poskytovali primeranú ochranu finančných záujmov Spoločenstiev. Okrem toho odsek 3 tohto článku stanovuje, že správne sankcie potrebné na správne uplatnenie daných pravidiel musia zohľadňovať povahu a závažnosť nezrovnalosti, poskytnutú alebo získanú výhodu, ako aj mieru zodpovednosti.

52 Po prvé, pokiaľ ide o otázku, či je cieľom sankcie stanovenej v článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 zabezpečiť dodržiavanie práva Spoločenstva a chrániť finančné záujmy Spoločenstiev, je potrebné uznať, že uvedená sankcia má skutočne takýto cieľ, keďže je uložená za predpokladu, keď škrob nie je vyrobený v súlade s ustanoveniami nariadenia č. 97/95. Vyplatenie prémie podniku vyrábajúcemu škrob, ktorý porušuje článok 4 ods. 5 toho istého nariadenia tým, že odoberá zemiaky od subjektu, ktorý ich obstaráva priamo alebo nepriamo od pestovateľov, je neoprávneným výdavkom spôsobujúcim škodu všeobecnému rozpočtu Spoločenstiev.

53 Po druhé, pokiaľ ide o otázku, či je sankcia stanovená v článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 účinná, primeraná a odradzujúca, je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry je na preukázanie súladu ustanovenia práva Spoločenstva so zásadou proporcionality dôležité overiť, či sú prostriedky, ktoré používa, spôsobilé

na uskutočnenie sledovaného cieľa a nezachádzajú ďalej, ako je na jeho dosiahnutie nevyhnutné (pozri najmä rozsudky z 9. novembra 1995, Nemecko/Rada, C-426/93, Zb. s. I-3723, bod 42, a zo 14. júla 2005, Holandsko/Komisia, C-26/00, Zb. 2005, s. I-6527, bod 126).

54 Pokiaľ ide o súdne preskúmanie týchto podmienok, zákonodarca Spoločenstva disponuje v oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky diskrečnou právomocou zodpovedajúcou politickej zodpovednosti, ktorú mu priznávajú články 34 ES a 37 ES. V dôsledku toho môže len zjavne nevhodná povaha prijatého opatrenia vo vzťahu k cieľu, ktorý príslušná inštitúcia chcela sledovať, ovplyvniť zákonnosť tohto opatrenia (pozri najmä rozsudky z 11. júla 1989, Schräder, 265/87, Zb. s. 2237, bod 22, a z 13. novembra 1990, Fedesa a i., C-331/88, Zb. s. I-4023, bod 14).

55 V prvom rade sa zdá, že podľa článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 celková suma prémií, ktoré sa majú vyplatiť podniku vyrábajúcemu škrob, sa znižuje o 10-násobok zisteného percenta za príslušný hospodársky rok v prípade, keď uvedený podnik vyrábajúci škrob prijal zemiaky, na ktoré sa nevzťahuje zmluva o pestovaní, v množstve nižšom ako 10 % jeho subkvóty. Žiadna prémia za príslušný hospodársky rok, ako aj nasledujúci hospodársky rok sa neposkytne v prípade, keď sa nezrovnalosť týka viac ako 10 % subkvóty pridelenej tomuto podniku vyrábajúcemu škrob. Na základe toho možno uvedené ustanovenia považovať za ustanovenia zavádzajúce účinnú a odradzujúcu sankciu vhodnú na uskutočnenie sledovaných cieľov.

56 Ďalej je namieste zdôrazniť, že sankcia zavedená týmto ustanovením nie je paušálna, ale závisí od rozsahu a závažnosti spáchanej nezrovnalosti, ako to stanovuje článok 2 ods. 3 nariadenia č. 2988/95 (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júla 1997, National Farmers' Union a i., C-354/95, Zb. s. I-4559, bod 53).

57 Napokon s ohľadom na význam, ktorý má cieľ ochrany pestovateľov sledovaný článkom 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 a z dôvodu rozsiahlej voľnej úvahy, ktorou disponujú inštitúcie Spoločenstva v tejto oblasti, nemožno považovať za nedôvodné alebo neprimerané uloženie odradzujúcej a účinnej sankcie, ako je tá, ktorú určuje uvedené ustanovenie, v prípade či už úmyselného alebo neúmyselného nesprávneho vyhlásenia podniku vyrábajúceho škrob žiadajúceho o poskytnutie prémie, ktoré sa týka postavenia pestovateľa (pozri v tomto zmysle rozsudok National Farmers' Union a i., citovaný, bod 53).

58 V dôsledku toho možno sankciu zavedenú článkom 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 považovať za vhodnú na uskutočnenie sledovaných cieľov, ktorá nezachádza ďalej ako je na dosiahnutie týchto cieľov nevyhnutné.

59 Z toho vyplýva, že z preskúmania druhej časti druhej otázky nevyplynula žiadna skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 so zreteľom na zásadu proporcionality uvedenú v článku 2 ods. 1 a 3 nariadenia č. 2988/95.

O tretej otázke

60 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či okolnosť, že príslušný vnútroštátny orgán bol informovaný o skutočnosti, že podnik vyrábajúci škrob odoberal zemiaky od subjektu, ktorý ich obstarával priamo alebo nepriamo od pestovateľov, môže mať vplyv na posúdenie nezrovnalosti považovanej za „spôsoben [ú] nedbanlivosťou" v zmysle článku 5 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 a v dôsledku toho na uloženie sankcie uvedenej v článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 uvedenému podniku vyrábajúcemu škrob.

61 V tomto ohľade je dôležité pripomenúť, že podnik vyrábajúci škrob sa nemôže odvolávať na zásadu ochrany legitímnej dôvery v prípade, keď vnútroštátny orgán či už úmyselne, alebo omylom nezohľadnil právo Spoločenstva pri posúdení zmluvy oznámenej týmto podnikom vyrábajúcim škrob ako zmluvy o pestovaní, hoci nespĺňala podmienky stanovené právnou úpravou Spoločenstva na to, aby mohla byť za takú uznaná.

62 Okrem toho okolnosť, že príslušný orgán bol informovaný o skutočnosti, že podnik vyrábajúci škrob odoberal zemiaky od subjektu, ktorý ich obstarával priamo alebo nepriamo od pestovateľov, neumožňuje sama osebe zbaviť predmetnú nezrovnalosť posúdenia ako nezrovnalosti „spôsoben[ej] nedbanlivosťou", ba i „úmyseln[e]" v zmysle článku 5 ods. 1 nariadenia č. 2988/95.

63 Článok 13 ods. 4 uvedeného nariadenia okrem toho neobsahuje žiadnu výnimku z uloženia ním zavedenej sankcie na rozdiel od ustanovení, ako je napríklad článok 9 ods. 2 nariadenia Komisie (EHS) č. 3887/92 z 23. decembra 1992 o podmienkach uplatňovania integrovaného systému spravovania a kontroly niektorých schém pomoci Spoločenstva [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 391, s. 36). Toto posledne uvedené ustanovenie, ktorého sa týka rozsudok z 19. novembra 2002, Strawson a Gagg & Sons (C-304/00, Zb. s. I-10737, bod 62), na ktorý sa odvoláva Emsland-Stärke vo svojich pripomienkach, upravuje, že ním zavedená sankcia sa neuloží v prípade, keď podnikateľ preukáže, že sa presne spoliehal na nesprávne informácie uznané príslušným orgánom.

64 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že je potrebné odpovedať na tretiu položenú otázku tak, že okolnosť, že príslušný vnútroštátny orgán bol informovaný o skutočnosti, že podnik vyrábajúci škrob odoberal zemiaky od subjektu, ktorý ich obstarával priamo alebo nepriamo od pestovateľov, nemôže mať žiadny vplyv na posúdenie nezrovnalosti považovanej za „spôsoben[ú] nedbanlivosťou" v zmysle článku 5 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 a v dôsledku toho ani na uloženie sankcie uvedenej v článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95 uvedenému podniku vyrábajúcemu škrob.

O trovách

65 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. **Sankcia stanovená v článku 13 ods. 4 nariadenia Komisie (ES) č. 97/95 zo 17. januára 1995, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (EHS) č. 1766/92 o minimálnej cene a kompenzačnej platbe vyplácanej pestovateľom zemiakov a nariadenia Rady (ES) č. 1868/94, ktorým sa zavádza systém kvót vzťahujúcich sa na výrobu zemiakového škrobu, zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 1125/96 z 24. júna 1996, sa uloží podniku vyrábajúcemu škrob, ktorý bez toho, aby bolo nevyhnutné, aby prekročil jemu pridelenú subkvótu, odoberá zemiaky od subjektu, ktorý ich obstaráva priamo alebo nepriamo od pestovateľov, aj keď zmluva o kúpe a dodávke uzavretá medzi podnikom a predmetným subjektom bola zmluvnými stranami nazvaná „zmluva o pestovaní" a za takú bola uznaná príslušným vnútroštátnym orgánom podľa článku 4 ods. 2 tohto nariadenia, ale nemôže zodpovedať tejto kvalifikácii v zmysle článku 1 písm. d) a e) toho istého nariadenia.**

2. **Z preskúmania prvej časti druhej otázky nevyplynula žiadna skutočnosť, ktorá by so zreteľom na zásadu právnej istoty mohla ovplyvniť platnosť článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95, zmeneného a doplneného nariadením č. 1125/96.**

3. **Z preskúmania druhej časti druhej otázky nevyplynula žiadna skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95, zmeneného a doplneného nariadením č. 1125/96, so zreteľom na zásadu proporcionality uvedenú v článku 2 ods. 1 a 3 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev.**

4. **Okolnosť, že príslušný vnútroštátny orgán bol informovaný o skutočnosti, že podnik vyrábajúci škrob odoberal zemiaky od subjektu, ktorý ich obstarával priamo alebo nepriamo od pestovateľov, nemôže mať žiadny vplyv na posúdenie nezrovnalosti považovanej za „spôsoben[ú] nedbanlivosťou“ v zmysle článku 5 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 a v dôsledku toho ani na uloženie sankcie uvedenej v článku 13 ods. 4 nariadenia č. 97/95, zmeneného a doplneného nariadením č. 1125/96, uvedenému podniku vyrábajúcemu škrob.**

Podpisy